

AANSPRAKELIJKHEID

Bart ADRIAENS
Advocaat-vennoot
Claeys & Engels

HR BUILDERS - 10 augustus 2009

1 Inleiding

1.1 Twee soorten aansprakelijkheid

- ▶ Strafrechtelijke aansprakelijkheid
 - Risico op strafvervolgning voor de correctionele rechtbank
 - Voor werkgever, lasthebber, aangestelde
 - Werknemer = aangestelde
Zelfstandige interim manager = lasthebber
 - Voorbeeld:
 - a) Collectief ontslag en niet-naleving van de Wet Renault
 - b) Inbreuken op de preventiewetgeving + ongeval
 - c) Inbreuken op de privacy-wetgeving (e-mail, fouilleren, camera's)

- ▶ **Burgerlijke aansprakelijkheid**
 - Risico op burgerlijke schadeclaim
 - Van elke benadeelde (opdrachtgever, werknemer, nabestaande,...)
 - Afzonderlijke burgerlijke vordering of burgerlijke partijstelling

1.2 Onderscheid werknemer en zelfstandige

- ▶ Strafrechtelijk is in theorie gelijk
 - Praktijk: beschermender werknemer

- ▶ Burgerlijke aansprakelijkheid
 - a) Werknemer = artikel 18 AOW
 - Bedrog
 - Zware fout
 - Gebeurlijk lichte fout

b) Zelfstandige samenwerking

- *T.o.v. opdrachtgever*
 - Gewone contractuele aansprakelijkheid, d.w.z. vergoeding voor elke fout die schade veroorzaakt
 - ⇒ vandaar belang exoneratieclausule
- Idem klant – HR Builders

- *T.o.v. klant*
 - Gewone contractuele aansprakelijkheid
 - Cascade: klant – HR Builders - consultant
- Vandaar: contract klant – HR Builders

1.3 Aandachtspunten

- ▶ Maak altijd contract tussen alle partijen

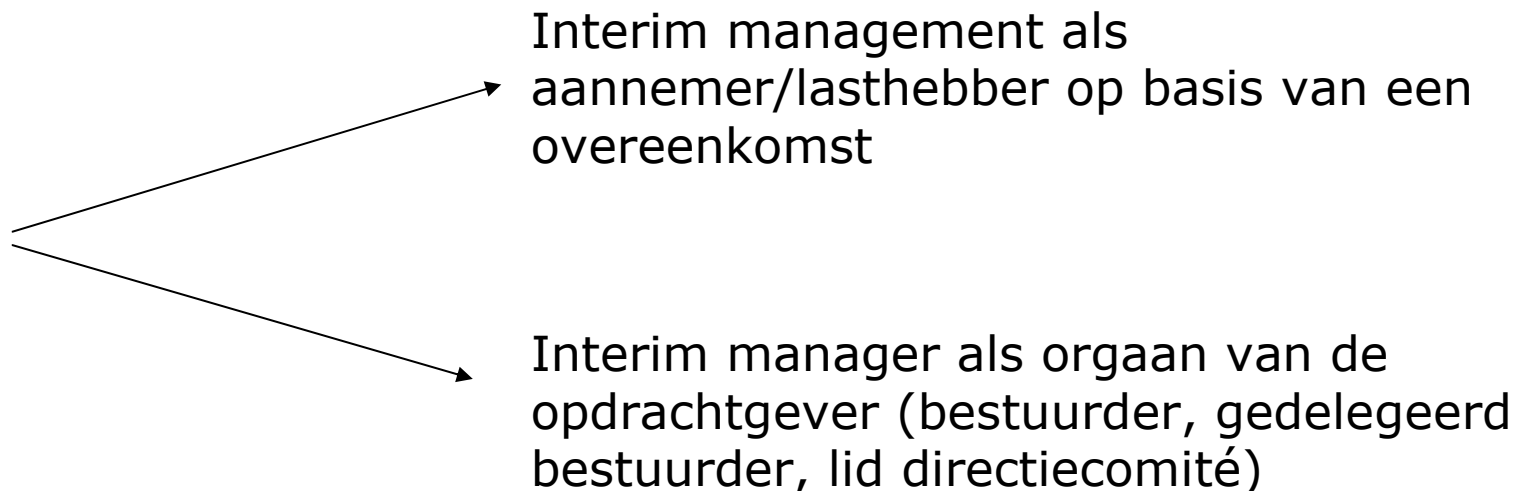
- ▶ Exoneratieclausules hebben belang
 - Laat niet schrappen
- ▶ Omschrijving van de opdracht
 - Aflijnen en houd u aan de opdracht
- ▶ Pas op met aanvaarden van mandaat voor uitvoering opdracht
 - Bestuurder
 - Gedelegeerd bestuurder
 - Lid directiecomité

1.4 Voorbeelden

- ▶ Berekenen opzeg: Claeys – beschermde werknemer
- ▶ Berekeningen collectief ontslag verkeerde BV
- ▶ Ontslagen \Rightarrow + 10%
- ▶ Vermoeden van diefstal \Rightarrow fouilleren of mails controleren

2 Aansprakelijkheid meer in detail

Onderscheid :

2.1 Interim manager als aannemer/lasthebber op basis van een overeenkomst

- Gewone contractuele aansprakelijkheid t.o.v. opdrachtgever
- Vergoeding voor elke beroepsfout die schade aan de opdrachtgever toebrengt
- Mogelijkheid tot uitwerking in overeenkomst

Voorbeeldclausule in overeenkomst:

'De manager is t.o.v. de opdrachtgever en derden enkel aansprakelijk voor ernstige tekortkomingen in de uitvoering van zijn opdracht.'

'De manager zal zich van zijn taken kwijten met de zorg en toewijding zoals kan worden verwacht van een [senior interim HR-manager].'

2.2 Aansprakelijkheid managementvennootschapbestuurder

2.2.1 Bestuursfout

- Tekortkoming aan inspanningsverplichting van zorgvuldig bestuur (art. 262, 527, 408 W.Venn)
- Aansprakelijkheid t.a.v. de vennootschap
- Burgerlijk Wetboek : fout, schade, oorzakelijk verband
- Geen hoofdelijke aansprakelijkheid met andere bestuurders

Voorbeelden bestuursfout :

- Het aangaan van zeer belastende leningen
- Systematische en ongerechtvaardigde afwezigheden op raden van bestuur
- Het opdragen van het dagelijks bestuur aan een volstrekt onbekwaam persoon
- Het niet of onvoldoende uitoefenen van controle over het management
- Het verspreiden van vertrouwelijke informatie

2.2.2 Inbreuken op W.Venn of de statuten (artt. 263, 528 W.Venn)

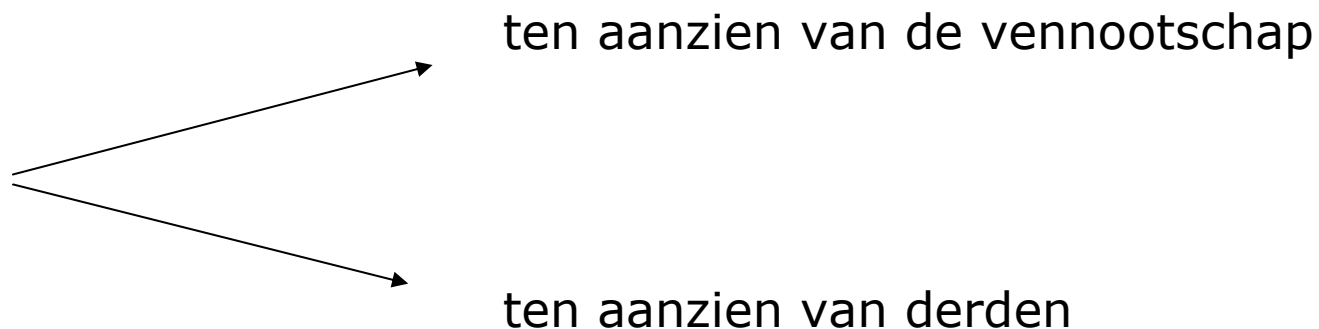
- Naleven wettelijke en statutaire bepalingen is resultaatsverbintenis
- Aantonen schending, schade en oorzakelijk verband
- Hoofdelijke aansprakelijkheid

Voorbeelden inbreuken op statutaire bepalingen :

- De vennootschap laten handelen buiten haar statutair doel
- Het toekennen van bezoldigingen aan bestuurders in strijd met de statuten
- Het niet respecteren van strengere meerderheden en/of aanwezigheidsquora
- Het aanstellen van een dagelijks bestuurder, terwijl de statuten niet in deze mogelijkheid voorzien

2.2.3 Onrechtmatige daad

- Inbreuken op de algemene, buitencontractuele zorgvuldigheidsnorm /schending van een wettelijke norm
- Artikel 1382 B.W. : fout, schade, oorzakelijk verband

2.2.4 Bijzondere aansprakelijkheid:

- Ingeval van faillissement
- Ingeval van verlies maatschappelijk kapitaal
- Ingeval van belangenconflict
- M.b.t. bepaalde kapitaalverrichtingen
- Ingeval van fusie, splitsing, omzetting vennootschap
- Ingeval niet (-tijdige) neerlegging jaarrekening

2.3 Strafrechtelijke aansprakelijkheid

- Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersoon
- Strafsancties op overtreding bepalingen W.Venn
- Misdrijven voorzien in Strafwetboek
 - valsheid in geschrifte
 - misbruik van vertrouwen
 - misbruik van vennootschapsgoederen
 - private omkoping

3 Bescherming tegen aansprakelijkheid

- De uitoefening van een bestuursmandaat via een management-vennootschap (met beperkte aansprakelijkheid) is op zich al een bescherming:
 - persoonlijk vermogen van bestuurder die mandaat uitoefent via vennootschap kan niet worden aangesproken
 - maar artikel 61, §2 Wetboek van Vennootschappen :
 - aanstelling vaste vertegenwoordiger (natuurlijke persoon)
 - vaste vertegenwoordiger is aansprakelijk alsof hij de bestuursopdracht in eigen naam en voor eigen rekening zou vervullen
- Uitoefening van mandaat als werknemer?
Toepassing art. 18 Wet Arbeidsovereenkomsten?

Technieken tot bescherming

3.1 Protest, voorbehoud of tegenstem

- ▶ Tijdig protest
- ▶ Laten notuleren

3.2 Ontslagname

- ▶ Slechts gevolgen voor de toekomst
- ▶ Geen bevrijding van aansprakelijkheid voor daden of nalatigheden tijdens mandaat
- ▶ Risico aansprakelijkheid omwille van het ontslag zelf
- ▶ Ontslag moet worden gepubliceerd in Belgisch Staatsblad door de overblijvende bestuurders: indien zij niet overgaan tot publicatie, mogelijkheid tot gerechtelijke stappen

3.3 Kwijting

- ▶ Venn. doet afstand van haar recht om aansprakelijkheidsvordering (actio mandati) in te stellen tegen haar bestuurders
- ▶ Geen bescherming tegen vordering van derden
- ▶ Bevoegdheid van de algemene vergadering
- ▶ Minderheidsvordering
- ▶ Slechts geldig indien de ware financiële toestand van de vennootschap is weergegeven in de jaarrekening

3.4 Verjaring

- ▶ Contractuele aansprakelijkheid : 5 jaar
- ▶ Buitencontractuele aansprakelijkheid : 5 jaar
- ▶ Nooit verjaring vóór strafvordering

3.5 Exoneratiebedingen

- ▶ Exoneratie voor aansprakelijkheid
- ▶ Enkel uitwerking t.a.v. de vennootschap, niet t.a.v. derden

3.6 Vrijwaringsovereenkomsten

- ▶ Overeenkomst tussen vennootschap en bestuurder
- ▶ Beoogt de bestuurder te vergoeden voor de gevolgen van aansprakelijkheidsvordering
- ▶ Juridische geldigheid betwistbaar

3.7 Verzekering

- ▶ 'Directors and Officers insurance'
- ▶ Verzekering onderschreven door vennootschap ten gunste van haar bestuurders (≠ consultants!)
- ▶ Verzekering beschermt bestuurders niet tegen de aansprakelijkheid zelf, maar wel tegen de financiële gevolgen ervan
- ▶ Geen bescherming tegen opzettelijke fouten of bedrog van de bestuurders noch tegen strafrechtelijke aansprakelijkheid